

GZ

GIZARTERATUZ
monografikoak

 BEHATUZ
GIZARTE ZERBITZUEN
EUSKAL BEHATOKIA

**Mugaz gaindiko
lankidetzaz:
Akitania Berria-
Euskadi-Nafarroa
Euroeskualdea**

2026 | URRIA

Mugaz gaindiko lankidetza: berrikuntzarako eta eraginkortasunerako aukera estrategikoa

Europako testuinguruan, biztanleriaren zahartzea, landa-eremuetako despopulazioa, ongizate-sistemen gaineko presioa eta gizarte-zerbitzu pertsonalizatuen eskaera gero eta handiagoa kontuan hartuta, argi dago erantzun koordinatuak behar direla gizarte-erronka komunen aurrean. Agertoki horretan, Euskadi, Nafarroa eta Pirinio Atlantikoak bezalako eskualdeen arteko mugaz gaindiko lankidetza bereziki etorkizun handiko bidea da. Lankidetza instituzionaletik harago, aliantza horiek berrikuntza sozialaren benetako eragile bihurtu daitezke, konponbide eraginkoragoak, jasangarriagoak eta lurraldearen benetako beharretara egokituagoak sortzeko gai direnak.

Indarrak batu, hobeto erantzuteko

Mugako eskualdeen artean lankidetzan aritzeak aukera ematen du baliabide publikoak optimizatzeko, bikoiztasunak saihesteko eta sinergiak aprobetxatzeko. Administrazioaren zatiketak askotan zaildu egiten du gizarte-zerbitzuen eraginkortasuna, baina administrazioen arteko koordinazioak egoera hori alda dezake. Zerbitzu partekatuak sortzeak —hala nola mugaz gaindiko arreta-zentroak, landa-eremuetarako ekipamendu mugikorak edo etxeko arreta-sistema integratuak—, arretaren kalitatea hobetzeaz gain, estaldura handitu eta kostu operatiboak murrizten ditu.

Mugaz gaindiko lankidetza ez da plano operatibora mugatzen; elkarrekiko ikaskuntza ere sustatzen du. Jardunbide egokiak trukatzeko, profesionalak elkarrekin prestatzeko edo metodologiak harmonizatzea lagundu dezakete eskaintzen diren gizarte-zerbitzuen kalitatea eta koherentzia hobetzen. Gainera, testuinguru batean funtzionatzen duten soluzioak identifikatu eta besteari egokitzeko aukera ematen du, tokiko estrategiak kanpoko perspektibekin aberastuz.

Berrikuntza soziala Europa mailan

Mugaz gaindiko lankidetzaren alderdi itxaropentsuenetako bat berrikuntza soziala katalizatzeko duen gaitasuna da. Mugaldeak, tradizionalki periferikotzat jotzen direnak, irtenbide berrien laborategi bihurtu daitezke, gero Europako beste eskualde batzuetara bideratu daitezkeen arreta-ereduak probatuz.

Telelaguntza, koordinazio-plataforma digitalak edo arreta integratuko sistemak bezalako teknologiak batera erabiltzeko paradigma aldaketa eragin dezake gizarte-zerbitzuen eskaintzan. Era berean, lankidetza honek mesede egiten dio pertsonarengan oinarritutako eta prebentziora bideratutako zerbitzu pertsonalizatuen diseinuari, oztopo administratiboak eta kulturalak hausten baititu.

Hobekuntza tekniko eta operatiboaz harago, gizarte-zerbitzuen mugaz gaindiko lankidetza Europako lurralde- eta gizarte-kohesioaren aldeko apustu politikoa da. Zatikatzeko eta uzkuertze diskurtsoak berpizten diren une honetan, baliabideak koordinatzea, erronkak partekatzea eta ongizate kolektiboaren aldeko konponbide komunak eraikitzea posible dela erakustea mezu indartsua da.

Euskadik, Nafarroak eta Pirinio Atlantikoek lankidetza-historia luzea dute hainbat esparrutan, eta gizarte-

zerbitzuen arloak aukera berri bat eskaintzen du harreman horretan sakontzeko. Aliantza horietan inbertitzea erabaki eraginkorra da ikuspegi ekonomikotik, baina baita Europa solidarioago, berritzaileago eta pertsonengandik hurbilago batekiko konpromisoa ere.

NAEN Euroeskualdea (Akitania Berria - Euskadi - Nafarroa)

2011n sortu zenetik, **NAEN Euroeskualdea** lurraldeko gobernanzako tresna izan da, eta inguruko hiru eskualdeen arteko lankidetzak sustatzen du. Bere ikuspegia unean uneko lankidetzatik haratago doa: egitura egonkorra ematen du, finantzazio propioarekin eta ikuspegi estrategiko partekatuarekin. Instituzionalizazio horri esker, errazagoa da proiektuek denboran irautea, Europako funtsak erakartzea eta epe ertain eta luzerako politika bateratuak diseinatzea.

Euroeskualdearen ardatz nagusietako bat, hain zuzen ere, gizarte-arloa da, eta mugaren bi aldeetan herritarren bizi-kalitatea hobetzeko proiektuak garatzen ari dira. Lankidetzak horrek balio erantsia hartzen du Europako lurralde-kohesio, trantsizio digitaleko eta ongizate-estatu indartzeko helburuekin bat egiten duenean.

Esparru horretan bultzatutako proiektu askok **INTERREG POCTEFA** programaren diru-laguntza jaso dute, mugaz gaindiko lankidetzak sustatzeko berariaz diseinatutako tresna europarra. Espazio inklusibo eta sozialki integratua eraikitze helburuarekin, hauek dira programa honen bidez finantzatutako proiektu nabarmenenak euroeskualdeko lurraldeetan:

- **TransisLab** - Mugaz gaindiko *living lab* bat da, landa-eremuetako bizitza-luzeran gizarte-berrikuntza sustatzen duena. Eusko Jaurlaritzako Ongizate, Gazteria eta Erronka Demografikoko Sailak gidatzen du, Euskadiko, Nafarroako, Pirinio Atlantikoetako eta Pirinio Garaietako hainbat erakunderekin lankidetzan. Esperimentazio laborategi partekatu gisa funtzionatzea du helburu, laguntza soziosanitarioko baliabideak integratzen dituzten esperientzia pilotuak diseinatzeko, testatzeko eta eskalatze, landa-inguruneetan bizi diren eta hauskortasun-egoeran dauden adinekoen bizi-kalitatea hobetzeko.
- **EVOLUTION** - Mugaz gaindiko proiektu bat da, eta haurrak eta nerabeak babesteko sistemak dituzten gazteei, batez ere helduarora igarotzean, ematen zaien laguntza hobetzea du helburu. Gipuzkoako, Bizkaiko eta

Pirinio Atlantikoetako lurraldeetara bideratuta, proiektuak funtsezko hiru problematika lantzen ditu: gizarteratze eta hezkuntza ibilbideen haustura, prestakuntza jasotzeko aukeren desberdintasuna eta sare sozialen erabileraren arriskuak.

Proiektu horiek erakusten dute, logika administratibo hutsak gainditzeko direnean, posible dela zerbitzu sozial eraginkorrak, pertsonalizatuak eta jasangarriak eraikitzea. Hala, NAEN Euroeskualdea berrikuntza instituzionalerako gune bihurtzen da, eta Europako proiektuaren espiritua islatzen du: lankidetzak, elkartzak eta pertsonen ongizaterako orientazioa.

Gainera, Europar Batasunaren lehentasun estrategikoekin bat egiten duenez —hala nola **Gizarte Eskubideen Europako Zutabea eta Europako Itun Berdea**—, horrelako lankidetzak posizio ona dute hurrengo programazio-aldian funts berriak erakartzeko eta Europako beste eskualde batzuetarako jardunbide egokien erreferente gisa finkatzeko.

Laburbilduz, lurralde horien esperientzia partekatuak tokiko erronkei erantzuteaz gain, Europan balio erantsia duten irtenbideak eskaintzen ditu. Horrelako aliantzak indartzeak ez du esan nahi baliabideak optimizatu edo zerbitzuak hobetu behar direnik soilik, baizik eta Europa bateratuago baterantz aurrera egin behar dela ere esan nahi du, bere mugak topagune bihurtzeko gai izango den Europa baterantz, eta bere desberdintasunak berrikuntza sozialerako aukera bihurtzeko gai izango den Europa baterantz. ●

Gizarte-zerbitzuak Akitania Berrian, Euskadin eta Nafarroan

Gizarte-zerbitzuak ongizate-estatu garaikideen funtsezko zutabeetako bat dira. Helburu bera duten arren –herriarren babesa, inklusioa eta ongizatea bermatzea–, haien erakunde- eta lurralde-antolaketa nabarmen aldatzen da lurralde bakoitzeko esparru legal, historiko eta politikoen arabera. Analisi honek NAEN Euroeskualdea osatzen duten hiru lurraldeetako gizarte zerbitzuen sistema konparatzen du: Akitania Berria, Euskadi eta Nafarroa.

Konparazioa bereziki egokia da, hiru lurralde horiek, hurbiltasun geografiko bera izan arren, beren administrazio-egituratik, tradizio politikotik eta araugintza-eskumenetatik eratorritako ezaugarri propioak dituzten sistemak garatu baitituzte.

Jarraian, Euroeskualdeko sistema bakoitzaren egitura deskribatzen da:

Akitania Berria

Frantzian, lege-esparru komuna Gizarte Ekintzaren eta Familien Kodeak definitzen du. Akitania Berria, herrialdeko eskualderik handiena, eskumenen banaketaren frantziar logikari jarraituz antolatzen da, administrazio mailen aniztasuna eta Estatuaren esku-hartze handia ezaugarri dituela.

- Estatu zentralak ezartzen ditu arau orokorrak eta prestazio ekonomiko nagusiak, hala nola *Allocation Personnalisée d'Autonomie* (APA) edo *Prestation de Coordination du Handicap* (PCH).

- Eskualdeak erakunde espezializatuen bidez parte hartzen du.
- Sailak funtsezko maila dira gizarte-ekintzan; izan ere, sailak arduratzen dira adingabeak babestean, adinekoentzako eta desgaitasuna duten pertsonentzako laguntzak kudeatzeaz eta lurralde-zerbitzuen sarea antolatzeaz.
- Udalerriek eta erkidego artekoek osatzen dute egitura, eta hurbiltasun- eta laguntza-zerbitzuak eskaintzen dituzte.

Era berean, hirugarren sektoreko elkarte eta erakundeek esku-hartzea bereziki garrantzitsua da, arreta-dispositibo gehienak –egoitzak, etxez etxeko laguntza-zerbitzuak, zentro espezializatuak– lankidetzara publiko-pribatuko hitzarmenen bidez kudeatzen baitira.

Eredu horren konplexutasun hierarkikoa eta lurralde-zatiketa dira eredu horren ezaugarriak, eta horrek koordinazio-mekanismoak sortzea eskatzen du, hala nola *Dispositifs d'Appui à la Coordination* (DAC) mekanismoak, herriarren sarbidea sinplifikatzeko eta sistemaren eraginkortasuna hobetzeko sortuak.

Euskadi

Akitania Berriarekin alderatuta, Euskadik eredu propioa garatu du, Gizarte Zerbitzuen 12/2008 Legean oinarrituta, eta gizarte-eskubideen sistema unibertsal eta subjektiboa finkatzen du. Foru-esparru politikoak –gizarte-gaietan eskumen osoak dituenak– egitura bereizi eta deszentralizatu bat diseinatzea ahalbidetu du.

Euskal sistema bi arreta-maila nagusitan antolatzen da:

1. Lehen mailako arretako gizarte-zerbitzuak, udalek kudeatzen dituztenak eta sarrera-ate gisa jokatzen dutenak. Besteak beste, harrera, diagnostikoa, orientazioa, larrialdietarako laguntzak eta etxez etxeko oinarritzko laguntza.
2. Bigarren mailako arretako gizarte-zerbitzuak, foru-aldundien eskumenekoak. Hor sartzen dira desgaitasunean, mendekotasunean, haurren babesean eta abarretan espezializatutako zerbitzuak.

Eusko Jaurlaritzak koordinazio-, plangintza- eta finantzaketa-eginkizuna betetzen du, eta prestazio-zorroa eta kalitate-estandarrak definitzen ditu. Zerbitzu eta programa osagarriak ere eskaintzen ditu, hala nola

BetiOn telelaguntza-zerbitzua edo haurrentzako eta nerabeentzako informazio-telefono zerbitzuak (Zeuk Esan) eta indarkeria jasaten duten emakumeentzako zerbitzuak (SATEVI).

Akitania Berrian gertatzen den bezala, erakunde-mailen arteko konbinazioaz gain, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren bereizgarria da titulartasun publikoko zerbitzuak erakunde pribatu ugariarekin eta hirugarren sektorekoak erakunde espezializatuen zati handi bat kudeatzen duten zerbitzuak ematean (egoitzak, eguneko zentroak...) elkartzen direla. Errealitate horrek sistema eredu misto gisa eratzten du, non lankidetzak eta elkarlana funtsezkoak diren.

Nafarroa

Nafarroaren kasuak antzekotasun batzuk ditu euskal ereduarekin, baina egitura instituzional desberdina du, probintzia bakarreko komunitatea baita. Erreferentzia markoa Gizarte Zerbitzuei buruzko 15/2006 Foru Legea da, eskubide subjektiboetan oinarritutako sistema ezartzen duena.

- Nafarroako Gobernuak zerbitzu espezializatuen planifikazioa, koordinazioa eta finantzaketa biltzen ditu, mendekotasunari, desgaitasunari, adinekoei eta haurrei laguntzeko sarea barne.
- Udalek eta mankomunitateek oinarritzko gizarte-zerbitzuak kudeatzen dituzte. Zerbitzu horiek sistemaren lehen maila osatzen dute, eta oinarritzko lau programaren inguruan egituratzen dira:
 1. Harrera eta orientazio sozialeko programak informazioa, diagnostikoa eta akonpainamendu prebentibo eta unibertsala eskaintzen ditu.
 2. Gizarteratze-programak bazterketa-arriskuan dauden pertsonen laguntza, gizarteratze-, prestakuntza- eta prestazio-neurrien bidez (adibidez, errenta bermatua).
 3. Mendekotasunaren arretarako eta autonomia pertsonala sustatzeko programak hainbat baliabide kudeatzen ditu, hala nola etxez etxeko laguntza, telelaguntza edo adinekoentzako eta desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko zentroak.
 4. Azkenik, prebentzioa, gizarte- eta hezkuntza-laguntza eta arriskuan dauden adingabeen babesa dira haurrentzako eta familientzako arreta-programaren ardatzak.

Beraz, Nafarroako ereduaren ezaugarria da Foru Gobernuarekin duen zentralizazio erlatiboa. Izan ere, Foru Gobernuak protagonismoa hartzen du zerbitzu espezializatuen horniduran, eta udalerriek rol garrantzitsua uzten die, baina esku-hartzearen lehen mailara mugatuta.

Eredu aniztasuna, ongizate bera

Erakundeen arteko ezberdintasunak alde batera utzita, Akitania Berriko, Euskadiko eta Nafarroako kasuek agerian uzten dute Europar gizarte-ongizatea bermatzeko dauden modu anitzak. Sistema bakoitzak bere historia politiko eta administratibo propioa islatzen du, baina denak datoz bat gizarte-zerbitzuak kohesiorako funtsezko zutabe gisa aitortzean. Konparazioak erakusten du ez dagoela baliozko eredu bakar bat, baizik eta publikoa eta pribatua, tokikoa eta eskualdekoa, unibertsaltasuna eta espezializazioa artikulatzeko hainbat modu. Aniztasun hori aberastasuna da berez, eta ikaskuntza gurutzatuak eskaintzen ditu, hiru lurraldeetako edozeinetan erreforma- eta hobetze-prozesuak eragin ditzaketenak. ●

EAE, Nafarroa eta Akitania Berria alderatzean, desberdintasun nabarmenak daude egitura demografikoan:

- Euskadik populazio-dentsitate handia du (308 biztanle km²-ko), batez besteko adin handia (48 urte) eta populazio zahartua.
- Nafarroak, aldiz, populazio gazteagoa du, batez besteko adin txikiarekin, eta aztertutako lurraldeen artean adinekoen proportziorik txikiarekin
- Akitania Berria, berriz, eskualderik populatuena izan arren, dentsitate demografiko baxua eta mendekotasun-indize altuena uztartzen ditu, eta horrek agerian uzten du biztanleria aktiboaren gaineko karga handiagoa dela eta zahartze-prozesua aurreratuagoa dela.

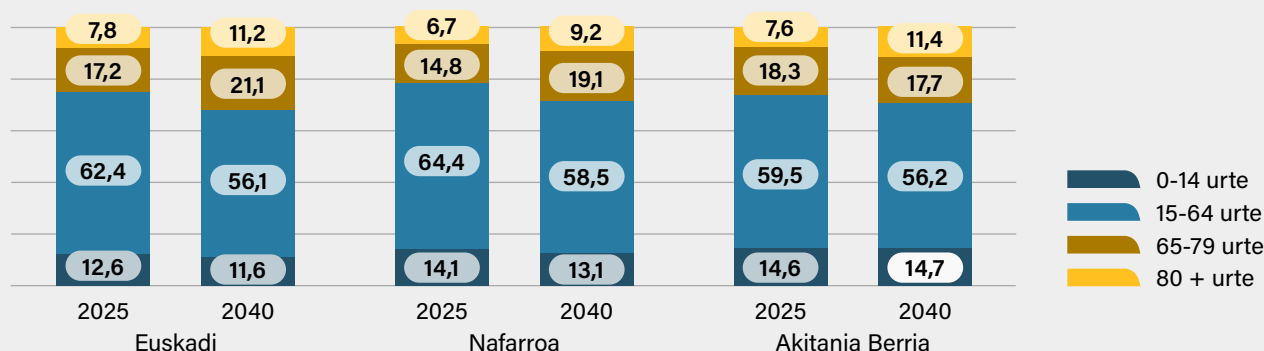
Etorkizunari begira, Eurostaten proiektzio demografikoek hiru lurraldeen arteko bilakaera bereizia adierazten dute. EAEn eta Nafarroan, 15 urteko biztanleriaren pisu erlatiboa murriztu egingo dela aurreikusten da; horrek esan nahi du biztanleria-oinarria estutu egingo dela pixkanaka. Akitania Berrian, berriz, nahiko egonkor mantenduko litzateke talde hori.

Horrekin batera, hiru eskualdeetan 65 urtetik gorako biztanleen gorakada nabarmena espero da, batez ere Euskadin eta Nafarroan. Hala ere, gehiegizko zahartzea nabarmenagoa izango da Akitania Berrian, non 2040an hamar adinekotik lauk 80 urte edo gehiago izango dituztela kalkulatu den.

1. taula. Adierazle demografikoak lurraldez lurralde. 2024

	Euskadi	Nafarroa	Akitania Berria
Biztanleria, guztira	2.227.684	678.333	6.166.602
Biztanle-dentsitatea (biztanleak km ² -ko)	308	65	73
Biztanleen batez besteko adina	48,0	45,4	46,4
65 urte edo gehiagoko pertsonen proportzioa	23,8	20,7	25,4
80 urte edo gehiagoko pertsonen proportzioa	7,3	6,3	7,2
Mendekotasun-indizea (0-14 urteko eta 65 urte edo gehiagoko biztanleak, 15-64 urteko biztanleen aldean)	57,0	53,8	67,8

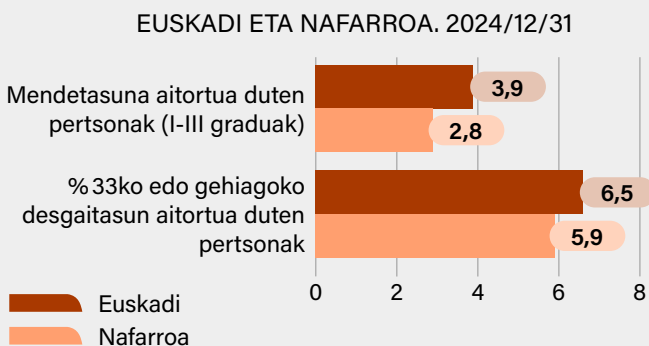
1. grafikoa. Populazioaren egitura, adin-tarteen arabera. Proiektzioak 2025/2040 (%)

Mendekotasunari eta desgaitasunari dagokienez, datuek erakusten dute Euskadiko biztanleen %4k, gutxi gorabehera, duela mendekotasun-mailaren bat; Nafarroan, berriz, %2,8k. Desgaitasunari dagokionez, lurralde horietan prebalentzia %6 eta %6,5 artekoa da.

Akitania Berrian, 60 urte edo gehiagoko biztanleen %7,4k Autonomia Prestazio Pertsonalizatua (APA) jasotzen du. Bestalde, 60 urtetik beherako 1.000 pertsonatik 9,6 ezgaituei zuzendutako laguntzen onuradunak dira.

2. Grafikoa eta taula. Mendekotasun- eta desgaitasun-adierazleak, lurraldez lurralde (%)¹

Autonomia Prestazio Pertsonalizatuaren (APA) onuradunak, 60 urte edo gehiagoko 100 pertsonako	7,4
Lanerako Ezintasunagatiko Prestazioaren eta Hirugarrenen Konpentsazio Subsidioaren onuradunak 60 urtetik beherako 1.000 pertsonako	9,6

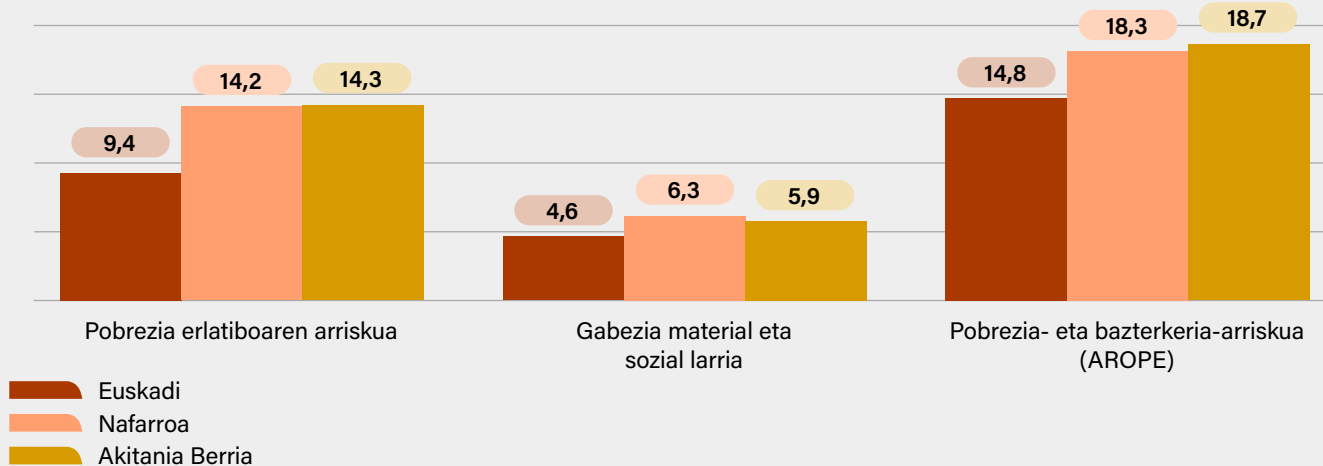
Iturriak: Foru Aldundiak; Nafarroako Gobernuak Gizarte Eskubideen Departamentua; Données statistiques publiques en santé et social (DRESS).

¹ Datuak ez direnez guztiz alderagarriak, EAEko eta Nafarroako datuak eta Akitania Berriari dagozkionak bereiztea erabaki da.

Pobreziaren eta gizarte-bazterketaren ikuspegitik, Euskadi gabezia eta desberdintasun gutxien dituen eskualdea da, bai ekonomikoki, bai sozialki.

Aldiz, Nafarroak eta Akitania Berriak egoera okerragoa dute, ehuneko altuagoak dituzte, eta horrek adierazten du kalteberatasun ekonomiko eta sozialeko egoeran dauden pertsonen proportzioa handiagoa dela.

3. grafikoa. Pobreziaren eta bazterketaren adierazleak lurraldez lurralde. 2024 (%)

Iturria: Eurostat

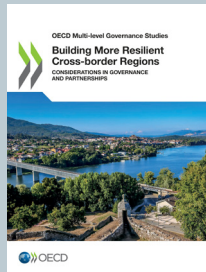

XEHETASUNEZ

8 | GIZARTERATUZ MONOGRAFIKOAK

Mugarik gabeko zerbitzu publikoak, gainditu gabeko ikasgaia

Mugaz gaindiko gobernantza eta lurralde erresilientzia

Mugaz gaindiko lankidetzarako eskuliburua

Brustia, G., et al.

More and better cross-border public services. Obstacles and solutions to cross-border cooperation in the EU. Gronau, Association of European Border Regions, 2021, 28 orr. Erref. 605275.

Txosten horrek zehatz-mehatz aztertzen ditu mugaz gaindiko zerbitzu publikoak dituzten oztopoak, eta egiaztatzen du, Europar Batasunak erresilientzia eta integrazioa sustatzen baditu ere, muga administratiboak oztopo errealek direla oraindik ere Europako milioika herritarrentzat. Dokumentuak lau eremu kritiko identifikatzen ditu, non mugaz gaindiko lankidetzaren ezinbestekoa baina problematikoa den: osasuna, larrialdiak, garraio publikoa eta hezkuntza. Kasu zehatzen bidez, txostenak erakusten du arau-zatiketak kontraesanean dagoela zirkulazio askearen oinarritzko printzipioarekin. Azterlanak hiru mailatan antolatutako irtenbideak proposatzen ditu: arau-harmonizazioa, mugaz gaindiko zerbitzu publikoetarako esparru juridiko espezifikoak garatuz; maila anitzeko gobernantza-egiturak sortzea, mugako eskualdeen arteko akordioak errazteko; eta finantzaketa espezifikoak, mugaz gaindiko testuinguruetan zerbitzuak emateak dakartzen kostu gehigarriak aitortzeko. Bereziki gomendatzen da “mugaz gaindiko laborategiak” ezartzea, zerbitzu publikoak emateko eredu integratuak esperimentatzeko, lege-esparru malguekin eta Europako berariazko finantzaketarekin.

ELGE

Building more resilient cross-border regions: governance and partnerships kontuan hartzea. Paris, OECD Publishing, 2024, 158 orr. Erref. 605277.

Europar Batasunak lurralde-erresilientzia eta aldaketara egokitzea lehenesten dituen une honetan, mugako eskualdeen garapenak egiturazko erronka izaten jarraitzen du, eta zuzenean eragiten die milioika pertsonaren bizi-kalitateari eta mugaz gaindiko zerbitzuei. Txosten horrek arazo horri heltzen dio, eta agerian uzten du arlo horien atzerapen sozioekonomikoa ez dela kasualitatea, baizik eta maila anitzeko gobernantza zatikatu baten emaitza. Ikerketa bost eskualde pilotutan oinarritzen da (Belgika eta Frantzia, Lituania eta Polonia, Luxenburgo eta Frantzia, Frantzia eta Espainia, eta Portugal eta Espainia arteko mugetan), eta adierazten du nazioen mugek ez dutela mugatzen eskualdeko garapen ekonomikoa, baizik eta eragotzi egiten dutela funtsezko zerbitzuak modu eraginkorrean ematea —batez ere, osasungintza eta garraioan—, eta oztopatu egiten dutela hondamendien kudeaketan koordinazio eraginkorra izatea. Azterketa ELGEren Mugaz Gaiandiko Gobernantza Esparruaren bidez egituratzen da. Tresna horrek eskualde pilotuetako gabezia instituzionalak ebaluatzeko aukera ematen du. Ondorioak argiak dira: eskualde indartsuagoak eta erresilienteagoak eraikitzeko, politika publikoetako profesionalak lankidetzaren akordioak sinplifikatzera eta administrazio-mailen arteko loturak sendotzera bideratu behar dituzte beren ahaleginak.

Centre of Expertise for Local Government Reform

Cross-border co-operation toolkit. Estrasburgo, Europako Kontseilua, 2012, 134 orr. Erref. 605265.

Muga politikoez ez dituzte ezabatzen ondoko lurraldeen arteko eguneroko interdependentsiak, baina muga horiek izateak egiturazko marjinalizazioaren ondorioak sortzen ditu, eta horrek eragina du haien ertzetan bizi diren komunitateetan. Europako Kontseiluak egindako dokumentu tekniko hori tresna operatibo zehatza da mugaz gaindiko lankidetzaren proiektuak ezartzeko. Eskuliburuak mugaz gaindiko lankidetzaren diseinatzeko du, tokiko agintarien artean adostutako prozesu gisa, kokapen periferikoaren ondoriozko arazoei ekiteko: azpiegitura-gabeziak, zerbitzu publikoen mugak, lan-merkatuen zatikaketa eta kultura-estereotipoak. Dokumentuak hiru zutaberen inguruan artikulatzen du bere proposamena: mugaz gaindiko lankidetzaren ulermen kontzeptuala, analisi instituzionala eta metodologia praktikoa. Ikuspegi pragmatikoa nabarmentzen du, lankidetzarako arazoak zehatzak aipatuz —eskala-ekonomiak, azpiegituren kudeaketa bateratua, zerbitzuen hobekuntza, kanpo-finantzaketarako sarbidea— eta ondorio positiboak zein lotutako arriskuak aitortuz: defizit demokratikoa, erabaki-moteltasuna edo botere-banaketatik eratorritako gatazka politikoak. Eskuliburuak esparru juridiko konparatuak eta lege-tresna bereziak eskaintzen ditu, eskatzen den konplexutasun instituzionalaren arabera.

Akitania-Berria Euskadi Nafarroa euroeskualderako ibilbide-orria

Mugaz gaindiko berrikuntza iraupen luzeko zainketetan

Kalteberak diren haur eta gazteentzako arretari buruzko mugaz gaindiko azterketa

AECT Akitania Berria-Euskadi Nafarroa Euroeskualdea.

AECTaren Plan Estrategikoa Akitania-Berria Euskadi Nafarroa 2021-2027. Hendaia, AECT Euroeskualdea NAEN, 2019, 61 orr. Erref. 605268.

Akitania Berria-Euskadi Nafarroa Euroeskualdeak 2021-2027 aldirako bere ibilbide-orri estrategikoa azaltzen du dokumentu honetan. Tresna bizia da, mugaz gaindiko benetako *continuum* bihurtzeko bokazioa duten hiru lurralderen arteko lankidetzak artikulatzen duena. Dokumentua parte-hartze prozesu zabal baten emaitza da, eta bost ardatzetan egituratzen du bere ekintza: euroeskualdeko herritartasuna eraikitzea, garapen ekonomiko adimenduna, lurralde-jasangarritasuna, gobernantza eta espazio partekatuen kudeaketa aurreratua. Planak lehentasunezko hiru esparru ezartzen ditu: eleaniztasuna kohesio tresna gisa (euskarari arreta berezia eskainiz hizkuntza komun gisa), sei sektore estrategikotan espezializatzea eta egunero muga zeharkatzen duten 4.000 langile inguru artatzen dituen mugaz gaindiko enplegu arroa finkatzea. Halaber, adierazle strategiko eta operatiboetan oinarritutako jarraipen-eredu bat du, eta 2027rako helburu kuantifikagarriekin konpromisoa hartzen du: 300 proiektu finantzatzea, 1000 bazkide inplikatzeko, 6 milioi euroko Europako finantzaketak lortzea eta herritarren %70eko ezagutza lortzea euroeskualdeari buruz. Estrategiaren arabera, mugaz haraindiko lankidetzak ez da aukera bat, muga administratiboak gainditzen dituzten erroka partekatuen aurrean eman beharreko erantzun bat baizik.

Castro, J. (koord.)

Next Care. Bizitza-luzeran berritzeko europoloo. Emaizak eta ikaskuntzak. Vitoria-Gasteiz, Eusko Jaurlaritza, 2025, 58 orr. Erref. 605145.

Euskadiko, Nafarroako, Akitania Berriko eta Okzitaniako eskualdeetan bizi-itxaropena etengabe handitzeak XXI. mendeko politika publikoaren erroka nagusietako bat bihurtu du bizitza-luzera. Dokumentu honek Next-Care proiektuaren emaitzak sistematizatzen ditu. Proiektu horrek hainbat urtez mugaz gaindiko lankidetzak bultzatu du berrikuntzan, ikerketan eta prestakuntzan, hauskortasun- eta mendekotasun-egoeran dauden adineko pertsonengan zentratutako arreta-, zaintza- eta laguntza-eredu berrietara igarotzeko. Analisiak agerian uzten ditu egiturazko tentsio komunak: osasun- eta gizarte-sistemen arteko zatiketa instituzionala, baliabideen asimetria eta onarpen profesionala, belaunaldien arteko arrakala digitala, zaintza informalaren feminizazioa eta hiri- eta landa-eremuen arteko lurralde-desberdintasunak. Erronka horien aurrean, proiektuak berrikuntza sozial, teknologiko, instituzional eta kulturalera 52 jardunbide egoki identifikatzen ditu, inpaktu frogatua duten bost erakusketa-kasu aztertzen ditu eta berrikuntza-gida bat proposatzen du. Azken gomendioek nabarmentzen dute garrantzitsua dela mugaz gaindiko lankidetzak indartzea lege-esparru partekatuen bidez, berrikuntza ekosistemikoa bultzatzea, zaintzak genero-ikuspegiarekin profesionalizatzea, eremu komunitarioa integratzea eta datuen elkarretingarritasuna bermatzea irizpide etikoen arabera.

Agintzari *et al.*

GazteJeunes: gazteentzako gizarte zerbitzuen mugaz gaindiko ekosistema baterantz. Konparazio-txostena. Bilbao, Agintzari, 2018, 78 orr. Erref. 536763.

Txosten hau Europako GazteJeunes proiektuaren barruan dago, eta Euskadiko, Nafarroako eta Akitania Berriko arkitektura normatibo eta instituzionalak lau ardatz garrantzitsutan banatzen ditu konparatiboki: adopzioa eta familia-harrera, bakarrik dauden adingabe atzeritarrak, gizarte- eta hezkuntza-arloko esku-hartzea eta adin nagusiko gazteen emantzipazioa. Azterketak agerian uzten ditu lurraldeen arteko egiturazko dibergentzia nabarmenak. EAEk eta Nafarroak eskumen-eredu bera dute, bi eskalatan (forala eta udalerrikoa); Akitania Berriak, berriz, sailetan zentralizatzen du ekintza. Dokumentuak agerian uzten du EAEko eta Nafarroako zerbitzu-zorroek lurralde-hedapen asimetrikoak dituztela, batez ere adinez nagusikoentzako baliabideetan, non arau-estaldura eta inplementazio eraginkorra ez baitira gauza bera. Frantziako sistemak dispositibo sendoagoak artikulatzen ditu, hala nola, ordaindutako harrera profesionalizatua edo Euskadin eta Nafarroan existitzen ez diren edo marjinalak diren gazte adinduen kontratua. Hala ere, ikerketak esku-hartzeak gidatzen dituzten printzipio partekatuen nabarmentzen ditu: ikuspegi komunitarioa, pertsona gazteen zentralitatea eta arreta integral eta inklusiboaren beharra. Gizarte-erakunde eta tokiko administrazioek egindako elkarlanaren emaitza gisa, mugaz gaindiko koordinazio eraginkorrako baterako gomendioak jasotzen ditu txostenak.

ESPERIENTZIAK

10 GIZARTERATUZ MONOGRAFIKOAK

NAFARROA

Gizarte eta Osasun Arreta Integraturako Proiektua (PAISS)

Gizarte eta Osasun Arreta Integraturako Programa (PAISS) Gizarte Eskubideen Departamentuaren eta Nafarroako Gobernuak Osasun Departamentuaren arteko lankidetzatik sortu zen. Hasieran Tafallan ezarri zen 2018an, eta 2021ean Tuterara eta Lizarrara zabaldu zen. Haren helburua da Nafarroako Foru Komunitatean arreta soziosanitario koordinatu eta integraleko sistema bat ezartzea. Ekimen hau bi arreta-eremu publikoren arteko koordinazio-esperientzia berritzaile bat da, eta pertsona ardatz duen arreta-eredu integral baterantz aurrera egitea du helburu, ongizateari, autonomiari eta bizi-kalitateari laguntzeko. Programa intentsitate baxuko osasun zainketak behar dituzten pertsonen zuzendutara dago, batez ere bat-batean autonomia galdu eta familiaren edo gizartearen babes nahikorik ez dutenei. Horretarako, diziplina anitzeko lan-metodologia erabiltzen du, osasun-sistemetako eta gizarte-zerbitzuak profesionalen.

Proiektuak bi mailatan funtzionatzen du: alde bateko talde operatiboek, gizarte-zerbitzuak eta lehen

mailako osasun-arretako langileek osatuak, tokiko arreta integratua eskaintzen dute intentsitate txikiagoa eskaintzen duten osasun-beharretarako; eta gizarte- eta osasun-koordinazio taldeek, gizarte-laneko eta erizaintzako profesionalak osatuak, eremu edo barruti mailan jarduten dutenak, eremuko talde operatiboek euskarria ematen dute, konplexutasun edo premia handieneko kasuak artatzeaz arduratzen dira. Talde horiek erabiltzen duten lan-metodologiaren barruan, hauek sartzen dira: diagnostiko soziosanitario integratua, osasun-langileek eta gizarte-zerbitzuak langileek elkarrekin eginga; gizarte- eta osasun-arretako plan bat, non zenbait helburu ezartzen baitira, partekatuak eta pertsonarekin edo haren familiarekin adostuak; hirugarrenen, jarraipen pertsonalizatua, kasuak kudeatzeko metodologiaren bidez, eta, azkenik, altaren plangintza, arreta jarraituan jarritz esku-hartzea bukatzean.

Gainera, PAISSEk berariazko baliabide batzuk ditu, konplexutasun edo premia handiagoko egoerei aurre egiteko. Horien artean, egoitza-zerbitzu soziosanitario bat, etxez etxeko laguntza-zerbitzua eta eguneko zerbitzu soziosanitarioa eta garraio egokituko daude. Programa honek eskaintzen dituen zerbitzuak mugatuak dira denboran, unibertsalak, arinak, malguak, Osasun eta Gizarte Zerbitzuak zorroren gainerako zerbitzuekin bateragarriak, eta pertsonaren suspertzean eta haren gaitasun funtzionalari eustean oinarritzen dira. Bere bokazioa da pertsona bere ohiko ingurunera itzul dadin edo bertan gera dadin saiatzea.

ERREFERENTZIAK

Nafarroako Gobernua. **Arreta Integratu Sozial eta Sanitarioaren Proiektua Lizarrako Osasun Barrutira iritsi da.** S. I., Nafarroako Gobernua, 2021-05 18.

Nafarroako Gobernua. **Nafarroak lehen aldiz arautuko ditu Gizarte eta Osasun Arreta Integraleko Programa eta Autonomia Sustatzeko Zerbitzuak.** S. I., Nafarroako Gobernua, 202/02/15.

Gizain

Gizarte Zerbitzu Publikoak Kudeatzeko Nafarroako Fundazioa (Gizain) 2019an sortu zen, foru erkidegoko gobernuak hala erabakita. Izenak adierazten duen bezala, estrategikotzat jotzen diren funtsezko zerbitzu batzuen kudeaketa publikoa bere gain hartzea du helburu, horrela kudeaketaren kontrola, gardentasuna eta arintasuna areagotzeko. Gaur egun, Gizainek hamazazpi baliabide kudeatzen ditu: gizarte-zerbitzuetako bost zentro, adingabeak behatzeko eta hartzeko beste hainbeste zentro, larrialdiko familia-programa bat, gazte-justiziako eguneko zentro bat, sexu-indarkeriaren biktime diren emakumeentzako arreata-zentro bat eta gutxieneko errentak izapidetzeko lau unitate (zehazki, estatuko bizitzeko gutxieneko diru-sarrera eta errenta bermatu autonomikoa).

Entitate instrumental honen helburua da Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioak agintzen dizkion zerbitzu eta eginkizunak zuzenean kudeatu, eman eta betetzea, kanpora ateratzeko aukerarik gabe. Ekimen horren bidez, Nafarroako Gobernuak kudeaketa-ereduaren trantsizioa egin zuen: erakunde pribatuekin esternalizatutako zerbitzu publikoen kudeaketa-eredutik eredu publiko batera pasatu zen, eta horrek koordinazio eta malgutasun handiagoa ahalbidetu du, bai eta emaitza positiboak ere erabiltzaileen arretan.

Gizain Fundazioak prozesuak eta irizpideak bateratzea lortu du bere zentroetan, informazio-erregistroa normalizatuz eta giza baliabideen eskumenak argi definituz, eta horrek eraginkortasun administratiboa eta arreata hobetu ditu. Talde bakoitzaren

funtsa mantendu bada ere, eguneroko kudeaketa optimizatzeko aukera ematen duten elementu komunak integratu dira. Zuzendaritza teknikoa sortzea funtsezkoa izan da zerbitzuen kudeaketan malgutasun handiagoa ekarriko duten koordinazio-mekanismoak ezartzeko orduan.

Funtsezko gizarte-zerbitzuak —hala nola adingabeekin eta haien familiekin esku-hartzea, haurren arreata, genero- eta sexu-indarkeriaren biktimei laguntza ematea, eta gizarteratze- eta lan-taldeak— esku pribatuetatik Gizain bezalako fundazio publiko batera igarotzeak garrantzi handia eta berehalakoa du Nafarroako herritarrentzat. Aldaketa horrek ziurtatzen du zerbitzu kritikoen hornidura ez dela irabazi-logiken arabera izango eta Foru Gobernuaren ardura zuzena izango dela, zerbitzuaren egonkortasuna, kalitatea eta jarraitutasuna bermatuz. Horrela, interes soziala eta herritarrek zerbitzu homogeneo bat jasotzeko duten eskubidea dira ardatz nagusiak. Kudeaketa publikorako aurrerapauso garrantzitsu hau eman arren, Gizain

Fundazioak etengabeko erronkari aurre egiten jarraitzen du, hau da, kudeaketa eredu propioa garatu eta sendotzea, sortzen ari diren behar sozialetara etengabe egokituz.

ERREFERENTZIAK

Nafarroako Comptos Ganbera. **Gizain gizarte zerbitzu publikoak kudeatzeko Nafarroako Fundazioari buruzko fiskalizazio txostena.** Iruñea, Nafarroako Comptos Ganbera, 2022, 37 orr. Erref: 605401.

Gizain Fundazioa

Gizarte Eskubideetako Departamentua. **Gizain Fundazioaren ebaluazio-txostena.** Iruñea, Nafarroako Gobernua, 2021, 67 orr. Erref: 561070.

Ursua, A. **Gizarte zerbitzu publikoak kudeatzeko Nafarroako Fundazioaren plan estrategikoa (GIZAIN).** Gizain Fundazioaren 2021-2024 aldirako plan estrategikoa proposamena. Iruñea, Gizain Fundazioa, 2021, 30 orr. Erref: 605402.

ESPERIENTZIAK

12 GIZARTERATUZ MONOGRAFIKOAK

Ikuspegi dialogikoa

Duela urte batzuetatik hona, Nafarroako Gobernua lanean ari da pertsonarengan zentratutako arreta indartzeko ikuspegi dialogikoaren bidez, Finlandiako Osasun eta Ongizate Institutu Nazionalak garatutako printzipio eta tresna multzo baten bidez. Ikuspegi dialogikoak elkarriketaren gaitasun eraldatzailea postulatu du, ongizate-zerbitzuetan harreman horizontalak ezartzearen alde egiten du, eta sare pertsonalen eta sare profesionalen arteko elkarriketa sustatzen du, baliabideak konbinatzeko eta laguntza eraginkorragoa emateko. Ikuspegi horren arabera, profesionalak saihestu egin behar dute pertsonak zuzentzea edo aholkatzea, eta, aldiz, pertsonen ahalduntzea eta konponbideak bilatzeko parte-hartze aktiboa bultzatu behar dituzte. Planteamendu horretatik abiatuta, “entzuten ikastea, galderak egitea, beste pertsona batzuei hitz egiten eta pentsatzen laguntzea [...] garrantzitsua dela azpimarratzen da eta aliteritatea errespetatzen dela bermatzea” (Ervast eta Hakola, 2024: 4). Ikuspegi dialogikoa eraginkortasunez aplikatu da Europako beste herrialde batzuetan, bereziki norbanako eta familiekiko gizarte-lanean, baita arreta psikiatrikoko zerbitzuetan ere.

Nafarroako Gobernua ikuspegi metodologiko hori zeharka sartzen ari da gizarte zerbitzuetan, hezkuntzan, osasunean eta justizian. Helburu horrekin, 2020tik aurrera, zenbait prestakuntza-programa ezarri ditu, Europako Next Generation funtsekin finantzatuak eta Laponiako Unibertsitateko (Finlandia) langileek

emanak, zeinek esperientzia handia baitute arlo horretan. Alde batetik, plangintza- eta kudeaketa-lanak egiten dituzten haurrak babesteko sistemako profesionalak elkarriketa errazteko gaitasuna eman die, eta 126 orduko ikastaroa eskaini die. Bestalde, aipatutako arloetako gainerako profesionalak 30 orduko prestakuntza eman die, teoria dialogikoaren oinarriak eta elkarriketa aurreratzaileraren tresna ezagut ditzaten. Azkenik, ikuspegi dialogikotik trebatzen eta gainbegiratzen ari den profesional-talde bat hautatu eta gaitu du, 42 orduko ikastaro baten bidez, proiektuak iraun dezan errazteko. Hiru ekimen horiek osatzeko, Iruñean **nazioarteko kongresu** bat egin da 2024an, eta **web espezifikoa** bat sortu da, non ikuspegi horri buruzko material batzuk argitaratu diren.

Prestakuntza-jarduera horiei esker, Nafarroa osoan eratu ahal izan dira bideratze-sareak, ikuspegi dialogikokoak, zeharkakoak eta gizarte-zerbitzuetako, osasuneko eta hezkuntzako profesionalak osatuak. Gainera, Nafarroako talde dialogikoa sortu da, eredia zabaltzeko eta profesionalak gaitzen jarraitzeko. Talde dialogikoak koordinatuta, aipatutako sareek errazte-prozesuak eskaintzen dituzte, hau da, elkarriketa-guneak, non norbanakoek, familiek, taldeek edo erakundeek arazo bati aurre egin diezaioketen kanpoko bi bideratzaileraren laguntzaz, zeinek elkarriketa galderen bidez bideratzen baitute.

ERREFERENTZIAK

Arnkil, T. **Topaketa errespetuzkoak eta itxaropentsuak. Elkarriketa aurreratuak errazteko eskuliburua.** Iruñea, Nafarroako Gobernua, 2023, 256 orr.

Gizarte Eskubideetako Departamentua. **Ikuspegi dialogikoa: elkarriketaren potentzial eraldatzailea.**

Ervast, H. eta Hakola, J. **Elkarriketa bideratzeko gida.** G.L., Dialogues & Design, 2024, 36 or. Erref. : 601675.

Nafarroako Gobernua. **NUPen Ikuspegi Dialogikoari buruzko bi alderdi bultzatzen ditu Eskubide Sozialek, Administrazioak herritarrei ematen dien arreta hobetzeko.** S. I., Nafarroako Gobernua, 2025-06 02.

Nafarroako Gobernua. **Gizarte Eskubideek haurrentzako arreta hobetzeko proiektu pilotu bat bultzatzen du, ikuspegi dialogikoan oinarritua.** S. I., Nafarroako Gobernua, 2022-12 19.

Nafarroako Unibertsitate Publikoa. **Sare-lanari buruzko sarrera eta orientazioa, ikuspegi dialogikoarekin.**

AKITANIA BERRIA

Egoitzen tarifak

Allocation personnalisée d'autonomie (APA) da mendekotasun-egoeran dauden 60 urtetik gorako pertsonen Frantzia iraupen luzeko zainketak jasotzeko duten bide nagusia. Pertsona guztiek erabil dezaketen arren, emandako zenbatekoa onuradunaren errenta-mailaren arabera eta **AGGIR eskala** bidez kalkulaturako mendekotasun-mailaren arabera doitzen da; eskala horrek mendekotasuna sei mailatan sailkatzen du. Prestazio honek bi modalitate ditu, zainketak jasotzen diren tokiaren arabera: etxean edo egoitza batean. Egoitza-zentroen kasuan, APAk mendekotasunari lotutako gastuak soilik estaltzen ditu. Zentro bateko arretari dagozkion gainerako kostuak (ostatua, otorduak edo osasun-zainketak) beste finantzaketa-iturri batzuen bidez estali behar dira, tarifikazio hirukoitzeko eta hirutariko finantzaketako sistema egituratu baten barruan.

Egoitza-zentroetako tarifikazio hirukoitzeko sistemaren oinarria da funtzionamenduaren kostu osoa hiru kategoriatan banatzea, bakoitzak bere finantzaketa-iturria eta prezioak finkatzeko mekanismoa dituela. Mendekotasun-tarifak eguneroko asistentzia-arreta estaltzen du. Zentroaren eta Sailaren arteko negoziazioaren bidez ezartzen da, mendekotasun-mailaren arabera

(AGGIR eskala), eta APA prestazioaren bidez finantzatzen da nagusiki. Ostatu-tarifak ostalaritza, mantenu eta zerbitzu orokorren kostuak estaltzen ditu; zentroak finkatzen du eta erabiltzaileak ordaindu behar du oso-osorik, baliabiderik ezean gizarte-laguntzak jasotzeko aukera emanez. Azkenik, osasun-tarifak mediku- eta erizaintza-arretaren kostuak estaltzen ditu, eta osasun-sistemak finantzatzen du osorik, estaldura osoa edo partziala izan dezakeen hitzarmen baten bidez.

Tarifikazio hirukoitza funtsezkoa da egoitza-eredu horretan, zerbitzuen barne-antolaketa egituratzeaz gain, erabiltzaileek zentroetara duten sarbidea ere arautzen baitu. Ikuspegi hori erabiltzaileek zentroa askatasunez aukeratzeko printzipioan oinarritzen da; izan ere, erabiltzaileek mendekotasun-tarifak (eta, kasu batzuetan, ostatua) finantzatzeko prestazio ekonomikoak jasotzen dituzte. Ostatua gizarte laguntzen bidez finantzatzeko, ikastetxeek Departamentuaren akreditazio formala lortu beharko dute. Egiaztapen hori ohikoagoa da ikastetxe publikoetan pribatuetan baino.

ERREFERENTZIAK

Zalakain, J. et al. **Zahartzea eta mendekotasunaren arreta Euskal Herriko lurraldeetan**. Donostia, Eusko Ikaskuntza-Sociedad de Estudios Vascos, 2021, 104 orr. Erref. 563026.

Zalakain, J. eta Peña, S. **Iraupen luzeko zainketa-ereduen analisi konparatua: Europako, Asiako eta Ipar Amerikako zortzi herrialdeetako sistemen deskribapena**. *Zerbitzuan*, 86. zenb., 2025. orr. 37-70. Erref. 604647.

Prestación económica específica

Mendekotasunaren arretarako zerbitzuarako sarbidea, Frantziako sisteman, *allocation personnalisée d'autonomie* (APA) delakoaren inguruan egituratzen da batez ere. Laguntza ekonomiko hori beren mendetasun-egoera egiazta dezaketen 60 urtetik gorako pertsonentzat diseinatuta dago, eta, ebaluazioa egin ondoren, banakako arreta-plan bat ezartzen da haientzat. Guraso-elkarteak izaera unibertsala badu ere, bere zenbatekoa ez da finkoa, baizik eta pertsona onuradun bakoitzak frogatzen duen errentaren eta mendekotasun-mailaren arabera doitzen eta modulatzeko da —estatu mailako baremo baten bidez neurtuta—. Prestazioa gauzatzeko, bi bide nagusi eskaintzen ditu: etxeko modalitatea, etxean bertan laguntza eta laguntza emateko zerbitzuak finantzatzera bideratua, eta erakunde-modalitatea, egoitza-zentroetarako sarbidea eta haiei lotutako kostuak estaltzen dituen (mendekotasunaren zainketatik eratorritako gastua baino ez du estaltzen, ez egoitza-arreta). Bere izaera ez kontributiboa da, batez ere zergetatik datorren diru publikoarekin finantzatzen baita.

Iraupen luzeko zainketen gobernantza oso konplexua da Frantzian; izan ere, eragile askok hartzen dute parte, eta hainbat lurralde-mailatan jarduten dute (estatua, eskualdeak, sailak eta udalak), eta zerbitzuak zatitu egiten dira, eta, aldi berean, eremu medikoan, sozialean eta soziosanitarioan banatzen dira. Eskumen-banaketari dagokionez, Estatua arduratzen da

osasun- eta gizarte-arloko oinarritzko araudia ezartzeaz; beste lurralde-maila batzuek (eskualdeak, sailak eta udalak), berriz, mendekotasuna eta desgaitasuna artatzeko politika publikoak ezartzeaz arduratzen dira. APAren kasuan, sailen ardura da kudeaketa.

Iraupen luzeko zainketak eskuratzeko eredu horretan, prestazio ekonomikoetan oinarrituta, prestazio horiek pertsonalizatuak dira, eta erabiltzaile bakoitzaren beharretara eta nahietara zorrotz egokitzen dira. Eredu horren funtsezko oinarri bat aukeratzeko askatasunaren printzipioa da, eta horrek adinekoei erabakitze ahalmen handia ematen die. Printzipio hori hainbat planotan aplikatzen da: onuradunei aukera ematen die APA etxean edo egoitza batean erabiliko duten hautatzeko. Gainera, funtsak laguntza profesionaleko zerbitzuak (formala) kontratatze edo profesionala ez den zainketa baten lana konpentsatzeko (informala) erabiltzen dituzten aukeratzeko

ahalmena dute. Bide instituzionala aukeratzeko bada, askatasunez erabakitzen dute sektore publikoko erakundeek edo erakunde pribatuek kudeatutako baliabideen artean (irabazizkoak zein irabazi-asmorik gabekoak).

ERREFERENTZIAK

Zalakain, J. *et al.* **Zahartzea eta mendekotasunaren arreta Euskal Herriko lurraldeetan.** Donostia, Eusko Ikaskuntza-Sociedad de Estudios Vascos, 2021, 104 orr. Erref. 563026.

Zalakain, J. eta Peña, S. **Iraupen luzeko zainketa-ereduen analisi konparatua: Europako, Asiako eta Ipar Amerikako zortzi herrialdeetako sistemen deskribapena.** *Zerbitzuan*, 86. zenb., 2025. orr. 37-70. Erref. 604647.

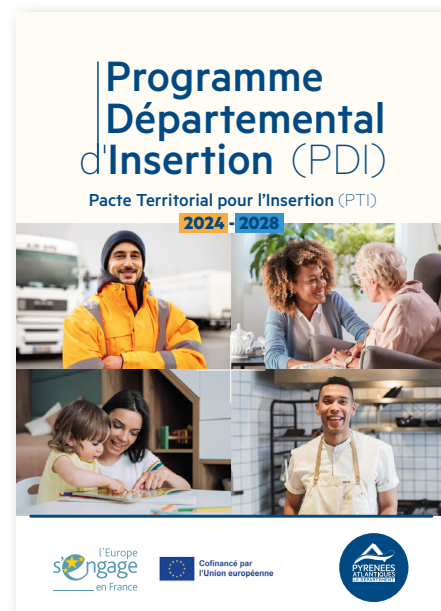
Programme Départemental d'Insertion (PDI)- Pacte Territorial pour l'Insertion (PTI) 2024 - 2028

Gizarteratzeko Departamentuen Programa (IIP) / Gizarteratzeko Lurralde Ituna (LPP) 2024-2028 da Pyrénées-Atlantiques departamentuaren gizarteratze eta laneratze politiken tresna gidaria. Berrikuntza nagusia lehen modu bereizian jarduten zuten bi tresna elkartzean datza. Horrela, koherentzia hobetu, baliabideak arrazionalizatu eta tokiko eragileen arteko koordinazioa indartu nahi da: gizarte-zerbitzuak, enplegua, prestakuntza eta elkarrekin. Programaren asmo nagusia da pertsona ahulenei, batez ere *solidarité activaren (RSA) revenuearen onuradunei, lanera itzultzeko erraztasunak ematea, erabiltzaileak laguntzaren erdigunean jarri gizarteratze-ibilbide irisgarri eta koordinatu bidez.*

Programa ibilbide-logika baten inguruan egituratzen da, argi eta garbi zehaztutako lau etapetan antolatuta: sarrera, jarraipena, diziplina anitzeko akonpainamendua eta enplegurako irteera. Egitura hori operatibizatze, planak bederatzi ekintza-fitxa zehatz garatzen ditu: orientazio-zelulak berrantolatzea, France Travail-en (enplegu-agentzia publiko berria) ereduari jarraituz, laguntza-protokolo komun bat sortzea, laneratze datuen azterketa indartzea,

laneratze merkatu publikoak etapaka antolatzea, lanbide-heziketa sustatzea, erreklutamendu inklusiboa eta laneratzearen ondorengo segimendua gutxienez sei hilabetez. Artikulazio horri esker, gailuen zatikatzea gaitzen da, eta esku hartze homogeneoagoa sustatzen da inplikaturako eragile guztien artean.

Elementu aipagarrien artean, lurraldeko plataforma teknikoak sortzea dago. Plataforma horietan, partzuergoetan bildutako operadoreek erantzun modular koordinatuak eskaintzen dituzte, eta, hala, hainbat esparrutako profesionalen arteko elkar ezagutza bultzatzen da. Programak akonpainamendu koherentea eta artikulatua planteatzen du, dimentsio soziala, sozioprofesionala eta profesionala ondo artikulaturako logika batetik integratzen dituen. Era berean, erabiltzaileek ebaluazioan eta segimenduan parte hartzea ere kontuan hartzen du, sistemaren legimitaterako funtsezko elementutzat hartuta. Kontsultarako kultura partekatua sortzea da helburua. Azkenik, lurraldetasuna funtsezko zutabea da, tokian tokiko beharrei erantzuten diena eta hiri-eta landa-inguruneen aniztasunera egokitzen dena.

ERREFERENTZIAK

Conseil Départemental des Pyrénées-Atlantiques. **Programme départemental d'insertion (PDI) / Pacte territorial pour l'insertion (PTI) 2024-2028.** Pau, Conseil Départemental des Pyrénées-Atlantiques, 2024, 48 orr. Erref. 605399.

2026 IURRIA

GZ

GIZARTERATUZ
monografikoak

Edukiak

**SIIS GIZARTE INFORMAZIO ETA
IKERKETA ZERBITZUA**

Argitalpena

**BEHATUZ. GIZARTE ZERBITZUEN
EUSKAL BEHATOKIA**

Diseinua, ilustrazioa eta maketa

Concetta Probanza

Lizentzia

**Dokumentu honek Creative Commons
Aitortu-EzKomertziala 4.0 Nazioarteko Lizentzia du**

BEHATUZ
GIZARTE ZERBITZUEN
EUSKAL BEHATOKIA

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

BERDINTASUN, JUSTIZIA
ETA GIZARTE POLITIKETAKO SAILA
DEPARTAMENTO DE IGUALDAD,
JUSTICIA Y POLÍTICAS SOCIALES